

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

OTUZYEDİNCİ SÛRE-İ CELÎLE

es-SÂFFÂT SÛRE-İ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerreme döneminde inmiş)dir.

182 âyet-i kerîmedir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- O (Allâh-u Te'âlâ'nın huzurunda ibadet ve cihat uğrunda) **tam bir saf yaparak** (ayaklarını) **safa dizen** (melekler, âlimler ve mücâhit)**lere yemin olsun;**

2- Ardı sıra tam bir engellemeyle (insanları günahlardan) **men eden** (ilham sahibi meleklerle ve nasihatçi âlim)**lere de / tam bir şevkle** (atlarını cihat yoluna) **süren** (mücâhit)**lere de /** (kasem olsun);

3- Peşi sıra (İlâhî kelâmı vesâir) **zik(i)r(ler)i art arda okuyan** (melekler, âlimler ve hâfız)**lara da / zikri** (cihatta dahi terk etmeyip) **dâima okuyanlara da /** (andolsunki);

4- Şüphesiz sizin İlâhınız elbette birdir!

5- Göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin de Rabbidir; (sene boyu güneşin her gün doğduğu o) **doğuların da Rabbidir.**

6- Muhakkak Biz o (size) **en yakın olan göğü muhteşem bir ziynetle;** o (parlak) **yıldızlarla iyice süsledik.**

7- Bir de, her isyankâr şeytandan tam bir koruma olsun diye (o yıldızları yarattık)!

8- (Artık) o (şeyta)nlar (meleklerin teşkil ettiği) **o en üstün cemaate kulak verip** (onların konuştuğu gaybî haberleri) **işitemezler ve** (göğe doğru yükselmek istediklerinde, onun) **her taraf(ın)dan atıl**(an ateş parçalarıyla taşlan)**ırlar!**

9- (Göklere çıkmak istedikleri her sefer) büyük bir kovulmayla (karşılaşırlar)! (Âhirette) **devamlı ve şiddetli bir azap da özellikle onlar içindir.**

10- Ancak (meleklerin kelâmından duyduklarını hırsızlama olarak) **ânî bir kapışla süratlice çalmış olan biri müstesna ki, onu da hemen** (yıldızdan kopup, aşağı doğru kaydığı görülen) **parlak bir ateş parçası izlemiş** (ve yakarak helâk etmiş)tir.

11- Şimdi sor o (müşrik ola)nlara; **yaratılış bakımından kendileri mi daha güçlüdür /**

daha zordur /, yoksa yaratmış olduğumuz (gökler, yerler, ikisi arasındakiler, doğular, batılar, yıldızlar ve melekler gibi) **kimseler mi? Şüphesiz ki Biz onları yapışkan bir çamur** (gibi zayıf bir unsur)**dan yarattık!**

12- Doğrusu sen (onların dirilmeyi inkâr etmelerinden) **şaşakaldın! Onlarsa hâlâ** (senin dirilme konusundaki izahlarınla) **alay etmektedirler.**

13- (Bunlar öyle akılsızdırlar ki,) **nasihat olunduğlarında öğütlenmezler!**

14- (Ayın yarılması gibi) **pek büyük bir âyet gördüklerinde bile son derece alay ederler de / birbirini alay etmeye çağırırlar da /...**

15- Derler ki: "İşte bu, pek açık bir büyüden başkası değildir!

16- Biz öldüğümüzde, bir toprak ve birtakım (çürümüş) kemikler olduğumuzda mı, gerçekten biz mi, elbette diriltilmiş kimseleriz?

17- Evvelki babalarımız (ve atalarımız) da mı (diriltilecekmiş)?"

18- De ki: "Evet! Hem de siz zelil kimseler olarak (diriltileceksiniz)!"

19- Çünkü o (diriltilme,) **ancak** (Sûr'a bir kere üfürülmeyle kopan) **tek bir bağıristir ki, birdenbire onlar** (kabirlerinden kalkmış da) **bakıyorlar / (başlarına geleceği) bekliyorlar !!**

20- (O zaman) dediler ki:

"Ey bizim helâkimiz! (Neredesin? Gel! Tam şimdi senin zamanın!) İşte bu, ceza günüdür!"

21- (Birbirlerine derler ki:)

"İşte bu, o (dostun düşmandan ve hakkın bâtıldan) ayırım günüdür ki, siz onu yalanlamakta bulunmuştunuz."

22- (Mevlâ Te'âlâ meleklerle buyurur ki:) "O zâlim olmuş (müşrik) kimseleri de, eşlerini de, tapmakta bulunmuş oldukları şeyleri de toplayın!

23- Allâh'ı bırakıp da (taptıkları var ya); **işte onları o şiddetle tutuşmuş** (cehennem) **ateşin(in) yoluna iletin!**

24- Ve onları (mahşerde) **durdurun! Gerçekten de onlar** (tüm inanç ve amellerinden) **mesuldürler!** (Cevaplarını vermeden hiçbir yere adım atamazlar.)"

25- (O gün kâfirlere denilecek ki:) "Ne oldu size de birbirinize yardım edemiyorsunuz?"

26- Doğrusu bugün onlar (bütün emirlere) **tamamen boyun eğicidirler.**

27- Böylece onların bir kısmı diğer bir kısma yöneldi de, soruşuyorlardı.

28- (Derken müşrik reislere uyanlar) dediler ki:

"Gerçekten de siz bize (herkes nezdinde) **sağ** (ile temsil edilen hayır ve din

tarafın)dan gel(ip bizi ondan engelle)mektedir / kuvvetli yolla (zor kullanarak) gelmekteyiz / !"

29- (Liderlerse) dediler ki:

"Doğrusu (biz sizi saptırmış falan değiliz, bilakis) siz inan(mayı arzulay)an kimseler olmamıştınız!

30- Bizim için sizin üzerinizde hiçbir güç bulunmamaktaydı (ki, sizi inkâra zorlamış olalım).

Doğrusu siz azgın(lıkta ısrarcı olan)lar toplumu olmuştunuz!

31- İşte Rabbimizin(: "Andolsun ki cehennemî insanlardan ve cinlerden topluca dolduracağım!") buyruğu bizim üzerimize böylece hak oldu! **Şüphesiz biz** (sonsuz ve dayanılmaz azabı) **elbette tadıcılarız!**

32- (Evet!) Sizi saptır(ıp bizim gibi olmanızı arzula)dık, **çünkü şüphesiz biz azgın kimseler olmuştuk** (ve bu yüzden cehennemde kendimize arkadaş aradık)!"

33- Şüphesiz ki onlar (dünyada azgınlıkta buluştukları gibi,) **işte o gün o** (sonsuz ve dayanılmaz) **azapta ortaklılar.**

34- İşte sana! Gerçekten Biz o (şirke düşmüş) **suçlulara** (daha aşağı değil,) **ancak böyle** (müthiş bir azap) **yapacağız!**

35- Çünkü muhakkak onlar, kendilerine: "Allâh'tan başka hiçbir ilâh yoktur!" **denildiği zaman** (bunu kabullenmekten) **büyüklenirlerdi.**

36- Ve (Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) gibi, en üstün akla sahip olan ve şairlikle alâkası olmayan birini kastederek):

"Gerçekten elbette Biz, deli bir şâir için ilâhlarımızı bırakacak kimseler miyiz?" **derlerdi.**

37- Hayır! O, (delilikten ve şairlikten uzaktır, bilakis o), **hakk** (olan Kur'ân'ı ve İslâm) **getirmiş ve gönderilen** (peygamber)lerin tümünü doğrulamıştır.

38- (Ey müşrikler!) Şüphesiz siz o acı veren azabı elbette tadıcılarız!

39- Siz (dünyadayken) **yapmakta bulunmuş olduklarınızın karşılığında başkasıyla cezalandırılmayacaksınız!**

40- Lâkin Allâh'ın o ihlâsa erdirilen kulları müstesna!

41- İşte sana! Onlar ki, (güzellikleri) **bilinen üstün bir rızık sadece onlarındır!**

42- Çeşitli meyveler! Onlar böylece ikram edilen kimselerdir!

43- O (kendisinde sadece nimetler bulunan) **Na'im cennetlerinde!**

44- Değerli tahtlar üzerinde (kurulmuş), **karşı karşıya duranlar hâlinde!**

45- Belirgin bir ırmaktan / (fişkiran) bir kaynaktan / (doldurulan) **değerli bir** (şarap)

kâse(si) ile yanlarında sürekli dolaşılır...

46- Bembeyaz (bir şarap ile) ki, içenler için büyük bir lezzet!

47- (Akli yavaş yavaş giderme, karın ağrısı ve baş ağrısı gibi) bir tür gizli helâk etme sadece onda yoktur ve onlar ancak ondan dolayı sarhoş edilmezler. (Dünya şarapları ise, her türlü kötülük ve zararın anasıdır!)

48- Bakışları(nı) sadece eşlerine) tahsis eden iri ve güzel gözlü (huri)ler de ancak onların yanındadır.

49- Sanki onlar (gizlenip) saklan(arak el değmemiş, toza toprağa bulaşma)mış(, azıcık bir sarılıkla karışık çok hoş renkli, zarif ve pürüzsüz bir cilde sahip olan) birtakım devekuşu yumurtalarıdır.

50- Derken onların bir kısmı diğer bir kısma yöneldi de, (cennet şaraplarını içtikleri bir muhabbet sırasında birbirinin hal ve hatırından) soruşuyorlardı.

51- İçlerinden bir söz sahibi dedi ki: "Muhakkak benim (dirilmeyi inkâr eden) yakın bir arkadaşım vardı;

52- (Ben kendisine vaaz ettiğimde,) o (bana) diyordu ki: 'Gerçekten sen de mi (dirilmeyi) elbette doğrulayanlardansın?

53- Biz öldüğümüzde, bir toprak ve birtakım (çürümüş) kemikler olduğumuz da mı, gerçekten biz mi elbette cezalandırılacak kimseler miyiz?"

54- (O zât cennetteki arkadaşlarına, kâfir arkadaşının sözlerini anlattıktan sonra) dedi ki:

"Siz yukarıdan (bakıp cehennem ehlini) görebilen kimseler misiniz (ki, size onun durumunu göstereyim de kendi yerinizin kıymetini bilin)?"

55- Derken (cennetle cehennem arasındaki perde kalkıp) baktı da, onu o şiddetle tutuşmuş (cehennem) ateşin(in) ortasında gördü!

56- Dedi ki: "Allâh'a yemin olsun ki (şaşılacak şey); gerçekten sen beni (inkâra ve günahlara teşvik ederek) helâk etmeye elbette çok yaklaşmıştın.

57- Rabbimin (hidâyet üzere sabit kılma) nimeti olmasaydı, elbette (şimdi) ben de (seninle birlikte cehennemde) hazır bulundurululardan olmuştum!

58- (Bunun üzerine o zât ve arkadaşları, mazhar oldukları yüce nimetlere sevinç belirtisi olarak derler ki:) Artık biz asla ölecek kimseler değiliz değil mi?

59- O ilk ölümümüz hâriç! Biz asla azap edilecek kimseler de değiliz!

60- Gerçekten işte bu, elbette pek büyük bir kurtuluşun ta kendisidir!

61- Artık çalışanlar; (dünyanın geçici ve türlü kederlerle karışık lezzetlerini elde etmek için değil de,) ancak işte bunun gibi (sonsuz) bir şey için amel etsin(ler)!"

62- (Ey insan!) **İşte sana! Bir rızık olarak bu(nca lezzet ve sürûr) mu daha iyi, yoksa (elem ve gam veren) zakkum ağacı mı?**

63- Gerçekten Biz onu o (şirk koşan) zâlimler için büyük bir azap (sebebi) / ("Ateşte de ağaç mı yetiştirmiş?" diyecekler için) büyük bir imtihan (vesilesi) / yaptık!

64- Şüphesiz o, şiddetle tutuşmuş o ateşin dibinde (yetişip) çıkmakta olan bir ağaçtır.

65- Tomurcukları ki; sanki o, şeytanların kafaları gibi (son derece çirkin)dir.

İnsanlar melekleri görmeseler de, çok güzel buldukları suretleri onlara benzettikleri gibi, çok çirkin buldukları şeyleri de şeytana teşbîh ederler. Zira onu, kendisinde hiçbir hayır bulunmayan hâlis bir şer olarak düşündüklerinden, hayallerinde en kötü bir surette canlandırırılar. Burada da zakkum meyvelerinin en çirkin bir surette hayal edilmesi kastıyla insanların zihinlerine bir tür gönderme yapılmıştır.

66- İşte şüphesiz onlar elbette ondan yiyicidirler! Böylece (aşırı açlık yüzünden zoraki de olsa) karınları(nı) ondan (tıka basa) doldurucudurlar.

67- Sonra şüphesiz onun üzerine de onlar için, elbette (yüzleri kebab edecek ve bağırsakları parçalayacak) kaynar sudan bir karışım(la birlikte sunulan birtakım içecekler) vardır (ki, onlar da, cehennem ehlinin yaralarından akan irinlerle, cehennemdeki yılan ve akreplerin zehirlerinin kendisine aktığı ateş gözeleridir)!

68- (Zakkum ağacını yemek ve irinler içmek için cehennem dibine indirildikten) sonra muhakkak onların dönüşleri, elbette o tutuşmuş ateş(teki özel yerlerin)edir.

69- (Bunlar bu cezayı hak ettiler!) Çünkü şüphesiz onlar, babalarını sapıtmış (müşrik) kimseler olarak bulmuşlardır.

70- Yine de bunlar onların izleri üzere koşturuluyor(casına yürüyor) lardı.

71- Andolsun ki; elbette o (seni yalanlaya)nlardan önce de, evvelkilerin ekserisi gerçekten sapıtmıştı.

72- Hâlbuki yemin olsun; elbette Biz onlar içerisinde de (senin gibi) uyarıcılar muhakkak göndermiştik.

73- Artık bak ki; o (Allâh'ın azabından) korkutul(dukları halde hiç aldırmay)anların (feci) akıbeti nice olmuş?!

74- Ancak Allâh'ın o ihlâsa erdîrilen kulları müstesna! (Çünkü onlar uyanlardan faydalandılar)!

75- Kasem olsun ki; Nûh (kulumuz, kâfir kavminden kurtuluş için) elbette Bize seslenmişti de, andolsun; o icabet eden (Biz)ler ne de güzel (yardım et)miş(iz)!

76- Böylece onu da, (iman eden) ailesini de (inatçı kavminin başına gelen tufan belasından ve onlardan çektikleri) o pek büyük sıkıntıdan kurtarmıştık.

77- Biz onun zürriyetini, (dâim) kalanların ta kendileri yaptık. (Böylece insan neslini Nûh (Aleyhisselâm)ın; Sâm, Hâm ve Yâfes isimli üç çocuğuyla sürdürdük.)

78- Sonraki (nesil)ler içinde de onun üzerine (güzel övgüler) bıraktık!

79- Âlemler içerisinde (tarafımızdan) Nûh'a selâm (ve esenlik) olsun!

80- İşte sana! Muhakkak ki Biz (Nûh (Aleyhisselâm) gibi) güzel amelde bulunanları (iyiliklerine karşılık) ancak böylece mükâfatlandırırız.

81- Çünkü şüphesiz o Bizim (gerçek manada) inanan kullarımızdandı.

82- Sonra (büyük bir tufan kopartarak) ötekilerini suyla boğduk.

83- Gerçekten İbrahim de, elbette onun (yolunun) izleyicilerindendi!

84- Vaktâ ki o, (bozuk inanç, kötü niyet ve çirkin huylar gibi tüm âfetlerden tamamen kurtulmuş olan) selîm bir kalple Rabbine gelmişti.

85- Hani babasına ve kavmine demişti ki: "Hangi şeye tapmaktasınız?"

86- Allâh'ı bırakıp da bir uydurmayı; birtakım ilâhları mı arzulamaktasınız?

87- Peki, (Kendisine ortak koşmanız hâlinde) âlemlerin Rabbi(nin âhirette size yapacağı muamele) hakkındaki düşünceniz nedir?"

88- Derken o, (kavminin yıldız ilmine olan inançlarından yararlanarak) yıldızlara bir bakış baktı da, (yakında bulaşıcı bir hastalığa tutulup, onlarla birlikte bayram yerine çıkamayacağını ifade etmek üzere)...

89- "Gerçekten ben (anladım ki, sizin bayram gününüzde) hastayım!" dedi.

90- Onlar derhal arka dönenler hâlinde ondan yüz çevirdiler.

91- Böylece o, (taptıklarının acizliğini onlara göstermek için) ilâhlarına doğru gizlice gitti de dedi ki: "(Önünüzdeki yemekleri) yemeyecek misiniz?"

92- Ne oldu size ki konuşamıyorsunuz?"

93- Hemen kuvvetli bir darbe ile üzerlerine yönel(ip onları kırdı geçir)di.

94- Derken onlar (bayram kutlamasından dönüp bu durumu görünce) koşmakta oldukları halde ona yöneldiler.

95- O dedi ki: "Siz (yontulmamış taş hâlinde bunlara tapınmazken, daha sonra) yont(up put hâline sok)makta olduğunuz şeylere mi tapıyorsunuz?"

96- Oysa sizi de, yapmakta olduğunuz şeyleri de Allâh yaratmıştır."

97- Dediler ki: "Onun (yakılması) için (fırın gibi) bir bina yapın da, kendisini o şiddetle tutuşmuş ateş içerisine bırakın!"

98- Böylece onlar ona büyük bir hile yapmak istediler de, hemen Biz (ateşi gülistana çevirip) onları (muradına eremeyen) en alçak kimseler yaptık!

99- O(, ateşten kurtulup, kavminin imanından da ümit kesince) dedi ki:

"Gerçekten ben, Rabbim(in emrettiği yer olan Şâm-ı Şerîf)e gidiciyim! Muhakkak ki O beni (dînî ve dünyevî tüm maksatlarıma eriştirip) hidâyet edecektir.

100- Ey Rabbim! (Neslimi sürdürecektir, davet ve tebliğde yardımcı olacak, ardımdan da yerimi dolduracak olan) sâlihlerden birini bana bağışla!"

101- Bunun üzerine Biz onu halim(-selim, yumuşak huylu, itaatkâr ve temkinli) bir oğul (olan İsmâîl (Aleyhisselâm)) ile müjdeledik.

102- Derken o (doğup büyüyerek) onunla birlikte (işlerinde) koşturmaya (imkân bulacağı onuç yaş gibi bir çağa) ulaşmıştı ki (, babası ona):"Ey oğulcağazım! şüphesiz ben (art arda) uykuda görüyorum ki, kesinlikle ben seni boğazlamaktayım! Artık sen de (bir) bak ki ne şeyi düşünürsün?" dedi.

O da: "Ey benim babam! Emrolunmakta olduğun şeyi (hiç düşünmeksizin hemen) yap! İnşallah beni pek yakında sabredenlerden bulacaksın!" dedi.

Rivayete göre; İbrâhîm (Aleyhisselâm) zü'lhiccenin sekiz, dokuz ve onuncu gecelerinde bu rüyayı görmüş ve peygamberlerin rüyası bir vahiy niteliği taşıdığı için, bunun uyulması gereken bir emir olduğunu anlamıştı. Dolayısıyla oğluyla yaptığı bu istişareyi, onun fikrine başvurmak için değil, ancak onun bu emir karşısındaki sabır ve teslimiyetini sınamak, feryat edecek olursa sabır ve sebat tavsiye etmek, Allâh'ın imtihanına karşı hazırlamak ve önceden göstereceği itaat sebebiyle sevap kazanmasını sağlamak gibi birtakım hikmetlere mebni olarak yapmıştı.

103- Ne zaman ki o ikisi (Allâh-u Te'âlâ'nın hükmüne) tamamen teslim oldular da, o onu alnının yanı üzere (yere) yıktı,...

104- Biz de ona nida ettik ki: "Ey İbrahim!

105- Muhakkak sen o rüyayı gerçekleştirdin!" (İşte o zaman Biz onlara bolca sevap verdik) İşte sana! Şüphesiz Biz (İbrâhîm ve İsmâîl (Aleyhimesseleâm) gibi) güzel amelde bulunanları ancak böyle mükâfatlandırırız.

106- Gerçekten işte bu, (zorluğu) pek açık (olup samimi teslim olanla, ihlâssız kişiyi ayırt edecek olan) bir imtihanın elbette ta kendisiydi.

107- Biz o(nun oğlu)na fidye (ve bedel) olarak pek büyük (değere ve cüsseye sahip olan) bir kurbanlık (koç) verdik!

108- Sonraki (ümmet)ler içinde de onun üzerine (güzel övgüler) bıraktık!

109- İbrahim'e (tarafımızdan) selâm (ve esenlik) olsun!

110- İşte sana! (Onun gibi) güzel amel işleyenleri ancak böyle mükâfatlandırırız.

111- Çünkü şüphesiz o. Bizim (gerçek manada) inanan kullarımızdandı.

112- Ayrıca; sâlihlerden bir peygamber olacak İshâk (adında başka bir oğul) ile Biz onu müjdeledik.

113- Onun üzerine de, İshâk üzerine de (dînî ve dünyevî) bereket(ler) yağdırdık! Ama ikisinin zürriyetinden; (iman ve itaat ederek kendisine) iyilik eden de, (inkâr ve isyan ederek) nefesine açıkça zulmeden de vardır.

Burada zikredilen bereket neticesidir ki; İbrâhîm ve İshâk (Aleyhimesselem)ın nesli çoğalmış ve ilki Ya'kûb, sonuncusu İsâ (Aleyhimesselem) olmak üzere sayıları onbinlerle ifade edilen Benî İsrâîlin tüm peygamberleri onların zürriyetinden gönderilmiştir.

Ayrıca oğlu İsmâîl (Aleyhisselâm)ın neslinden gelen Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ve kıyamete kadar gelecek Ehl-i Beyt'in soyca İbrâhîm (Aleyhisselâm)a intisabı, burada geçen "Mübârek kılınma" ifadesinin bir tezahürüdür.

Yine bu kutlu kılınışın bir sonucu olarak: kıyamete kadar gelecek Müslümanlar teşehhüt dualarında İbrâhîm (Aleyhisselâm)ı ve âlini bereketle yâd etmektedirler.

114- Andolsun ki; elbette Biz Mûsâ ve Hârûn'a gerçekten (dünyevî ve uhrevî pek çok) lütuf(lar)da bulunmuştuk!

115- O ikisini de, kavimlerini de (Firavun ve hanedanının köleliğinden ve başlarına gelen boğulma felaketi gibi) o pek büyük sıkıntı(lar)dan kurtarmıştık.

116- Biz onlara yardım etmiştik de bu sebeple onlar (zayıf kimseler oldukları halde. Firavun hanedanına) galip gelenlerin ta kendileri olmuşlar.

117- Biz o ikisine, açıklaması son derece üstün olan o (Tevrat) kitabı(nı) da vermiştik!

118- Bir de o ikisini (hakka ulaştıran) o dosdoğru yola hidâyet etmiştik!

119- Ayrıca, sonraki (ümmet)ler içinde de o ikisi üzerine (güzel övgüler) bıraktık!

120- Mûsâ ve Hârûn'a da (tarafımızdan) selâm (ve selâmet) olsun!

121- İşte sana! Şüphesiz Biz (Mûsâ ve Hârûn (Aleyhimesselem) gibi) güzel amelde bulunanları ancak böyle mükâfatlandırırız.

122- Çünkü şüphesiz o ikisi, Bizim (gerçek manada) iman eden kullarımızdandı.

123- Muhakkak İlyâs da elbette (peygamber olarak) gönderilmişlerdendi!

124- Hani o, (putperest) kavmine demişti ki: " (Allâh'a ortak koşmaktan) hiç sakınmayacak mısınız?

125- Ba'l (adındaki altın heykel)e (ilâh diye) tapıyorsunuz da, şekil verenlerin en güzelini bırakıyor musunuz?

126- Sizin de Rabbiniz, evvelki babalarınızın da Rabbi olan Allâh'ı(n ibadetini nasıl oluyor da böyle âciz bir puta değışebiliyorsunuz)?"

Hızkîl (Aleyhisselâm)dan sonra yoldan çıkan İsrâîloğullarına Allâh-u Te'âlâ İlyâs (Aleyhisselâm)ı göndermişti. Şam fethinden sonra Yûşa' (Aleyhisselâm) tarafından o topraklara yerleştirilen İsrâîloğullarının bir soyu, řu anda Lübnan'da bulunan Ba'lebek şehri ve çevresini mesken edinmişlerdi. Zamanın hükümdarı altından bir put yaptırmıştı ki; dört tane yüzü bulunan yirmi arşın uzunluğundaki bu putun ismi Ba'l idi. Şeytan bunun içine girip konuşarak sapık hükümler ortaya atar, peygamberler gibi saygı gören dört yüz bakıcısı da bu saçmalıkları belleyip insanlara ulaştırırlardı. (Nesefî. Hâzin)

127- Bunun üzerine onlar onu yalanladılar, bu sebeple gerçekten onlardır elbette (azap içerisinde) hazır olunanlar!

128- Ancak Allâh'ın ihlâsa erdirilmiş kulları müstesna! (Çünkü onlar inkâra yeltenmeyip imanı seçmişlerdir.)

129- Sonraki (ümme)tler içinde onun üzerine de (güzel övgüler) bıraktık!

130- İlyâs'a da (tarafımızdan) selâm (ve saadet) olsun!

131- İşte sana! Şüphesiz Biz (İlyâs (Aleyhisselâm) gibi) güzel amelde bulunanları ancak böyle mükâfatlandırırız.

132- Çünkü gerçekten o, Bizim (hakiki manada) mümin kullarımızdandı.

133- Şüphesiz ki Lût da elbette gönderilmiş (peygamber)lerdendi!

134- Hani onu da, (iman etmiş) ailesini de topluca kurtarmıştık.

135- Ancak (azap içerisinde) geri kalanlar arasındaki bir kocakarı müstesna! (Zira Lût (Aleyhisselâm)ın eşi olan bu kadın, hem imansız, hem de kavminin kötü fiiline razı olan biriydi.)

136- Sonra diğerlerini(n yaşadıkları şehirleri Cebrail (Aleyhisselâm)ın kanadı üzerinde semâya doğru kaldırıp alt-üst ederek) bir daha (bellerini doğrultup) düzelemeyecekleri bir şekilde kırıp geçirdik!

137- Şüphesiz ki siz elbette (ticâret için Şam'a doğru giderken,) sabahlayan kimseler olarak onlar(ın yaşamış oldukları Sedûm)a uğra(yıp helak izlerine rastla)maktasınız!

138- (Dönüş yolunda ise) gece(nin ewelin)de (orada konaklamaktasınız)! (Peygamberlerini inkâr sebebiyle helak edilenleri gördüğünüz halde) hâlâ (gerçekleri) anla(yıp da rasûlünüze inan)mayacak mısınız?

139- Şüphesiz Yûnus da elbette (peygamber olarak) gönderilmişlerdendi!

140- Hani o, (ümmetinin inkârına dayanamadığı için, Allâh-u Te'âlâ'dan izinsiz onları terk edip sahile vardığında, yolcularla) doldurulmuş o gemiye kaçmıştı.

141- Derken (gemiden denize atılacak kişinin tayini hususunda) kur'a çekmişti de,

(kur'a kendisine çıkınca) **yenilgiye uğrayanlardan olmuştu.**

142- Bunun üzerine (denize atılınca) **balık onu hemen yutuvermişti. Oysa kendisi** (nefsini) **kınayan bir kişiydi / kınanacak iş yapmış biriydi /**

143- Eğer gerçekten o, (rahat zamanında Allâh'ı) **çokça** (zikredip) **tesbih edenlerden** olmasaydı,

144- Elbette o (insa)nların **diriltilecekleri güne kadar onun karnında bekleyecek** (ve herkes mezarından çıkarken o da balığın karnından diriltilecek)ti.

145- Sonunda kendisi hasta bir haldeyken Biz onu (ağaç ve bitkiden) **boş bir yere** atıverdik.

146- Bir de (kendisine hücum eden sineklerden, güneşin hararetinden ve gölgenin serinliğinden korumak için) **onun üzerine kabak türünden** (geniş yapraklı) **bir ağaç** bitirdik (ki, o onu çadır gibi gölgelendiriyordu).

147- Böylece Biz onu (iyileştirip, izinsiz terk etmiş olduğu) **yüz bin** (kişilik ümmetin)e (tekrar) **gönderdik, ya da onlar** (göz görüşünde) **ziyâde oluyorlardı** (da, bu yüzden bakan kişi kesin konuşamayıp "Yüz bin ya da daha fazla" diyebiliyordu).

148- Nihayet (azabın emarelerini görmüşlerken) **iman ettiler, Biz de onları** (ecelleri hakkında ezelde belirlenmiş olan) **bir zamana kadar yaşattık** (ki, böyle bir zamanda kurtuluş, inkâr eden hiçbir kavme nasip olmamıştı)!

149- (Habîbim!) Şimdi o (meleklerin Allâh'ın kızları olduğunu savuna)nlara **sor ki; kızlar Rabbine aitmiş de, oğullar onlara mı mahsusmuş?**

150- Yoksa Biz melekleri, onlar şahitlerken mi dişiler olarak yaratmışız?

151- Dikkat edin! Gerçekten onlar uydurmalarından ötürü elbette demektedirler ki:

152- "Allâh doğurdu!" Şüphesiz ki onlar elbette yalancı kimselerdir!

153- Yoksa O (Rabbiniz), **oğullara karşı**(, sizce aşağılanan) **kızları mı tercih etmiştir?**

154- Ne oldu size? Nasıl (böyle yanlış bir) **hüküm ver**(ebil)iyorsunuz?

155- (Bu inancın bozukluğunu) iyiden iyiye hiç mi düşünemiyorsunuz?

156- (Meleklerin Allâh'ın kızları olduğuna dâir hissî ya da aklî bir deliliniz bulunmadığına göre,) yoksa sizin için (naklî yönden) **pek açık güçlü bir delil mi var?**

157- O halde (davanızın doğruluğunu açıklayan) **kitabınızı getirin** (de görelim)! **Eğer siz doğru kimseler olduysanız**(, bunu yapmanız gerekir)!

158- O (şirk koşa)nlar(: "Allâh cinlerle evlendi, onlar da Kendisine melekleri doğurdular!" iddiasını ortaya atarak), **O'nunla cinler arasında bir soy bağı uydurdular. Hâlbuki andolsun cinler, gerçekten kendilerinin** (kâfir ve âsilerinin, azap içerisinde) **elbette hazır edilmiş kimseler olduğunu muhakkak bilmıştır.** (Eğer Allâh-

u Te'âlâ ile bir soy bağıları bulunsaydı, azaba uğratılmazlardı.)

159- Nitelemekte oldukları (eş ve çocuk gibi) **şeylerden tesbîh**(; tenzîh, uzaklık ve arılık) **Allâh'a!**

160- Lâkin Allâh'ın o ihlâsa erdirilmiş kulları müstesna! (Çünkü onlar Allâh'a bu tür noksan sıfatları yakıştırmazlar.)

161- (İhlâslı kulların sizin şerrinizden kurtulacağını bildiğinize göre) **artık şüphesiz siz ve tapmakta olduklarınız...**

162- (Ne kadar azdırmaya çalışsanız da, hiçbir kişiyi) **O** (Allâh-u Azîmüşşâ)na **karşı asla fitneye düşürücü** (ve saptırıcı) **kimseler olamazsınız!**

163- Ancak o kimse(yi saptırmanız) **müstesna ki** (Allâh-u Te'âlâ'nın ezeli ilminde) **o, şiddetle tutuşmuş o** (cehennem) **ateş(in)e** (mutlaka) **giricidir!**

164- (Müşrikler meleklere böyle uygunsuz vasıflar yakıştırmaktayken, melekler şu itirafta bulunmaktadır:) **Bizden hiçbir kimse yoktur ki kendisi**(nin ibadeti)ne **ait bilinen** (ve belirlenen) **bir makam bulunmasın!**

165- Şüphesiz ki biz, o (Arş'in etrafında namaz ve dua için ayaklarını) **safta dizeler de elbette ancak biziz!**

166- Yine gerçekten biz; ("Sübhânallâh" diyerek, şânına yakışmayan şeylerden) **o** (Rabbimizi tenzîh ve) **tesbih edenler elbette ancak biziz!**

167- Muhakkak elbette onlar (Kur'ân-ı Kerîm'den önce) **demekteydiler ki:**

168- "Şüphesiz ki, ewelkiler(e indirilmiş kitaplar cinsin)den **bir kitap bizim yanımızda da bulunsaydı...**

169- Elbette biz de Allâh'ın ihlâsa erdirilen kulları olmuştuk!"

170- Ama (kitapların efendisi olan Kur'ân kendilerine geldiğinde) **onu inkâr ettiler. Yakında** (intikamımızla karşılaştıklarında, inkârlarının akıbetini) **bilecekler!**

171- Andolsun ki; elbette (peygamber olarak) **gönderilmiş kullarımız için kesinlikle** (yardım ve galibiyet) **buyruğumuz geçmiştir ki;**

172- Şüphesiz onlar, elbette yardım olunanların ta kendileridirler!

173- Ve muhakkak ki Bizim ordumuz (olan İslâm kuvvetleri), **elbette ancak onlardır galip gelecekler!**

174- (Habîbim!) **O halde** (Bedir ve Mekke Fethi günleri gibi, savaştan el çekme müddetinin son bulacağı) **bir zamana kadar onlardan yüz çevir** (ve sabırlı ol)!

175- (En kötü duruma düşecekleri o günlerde) **sen onları**(n başına gelecekleri bir) **gör!** **Yakında onlar da görecekler!**

176- Yoksa o: "Bizi korkuttuğun azabı gösterebilirsin!" diye konuşanlar azabımızı (alaya alıp) acele mi istiyorlar?

177- Ama o (azap ansızın) onların sahasına indiği zaman; artık o uyarılanların sabahı pek kötü olmuştur!

178- Öyleyse bir zamana kadar onlardan yüz çevir (ve eziyetlerine aldırma)!

179- Sen (o zaman başlarına geleceği) gör!
Yakında onlar da görecekler!

180- (Müşriklerin) nitelemekte oldukları şeylerden tesbîh, O izzet sahibi Rabbine!

181- Selâm olsun o tüm gönderilen (peygamber)lere!

182- Bütün (nimetlere karşı) hamdler de Allâh'a; o tüm âlemlerin Rabbine!

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu